

การป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงาน
บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

รังสรรค์ กมลเวดิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ
ในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เสนอโดย
นายรังสรรค์ กมลเวดิน เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการทั่วไป

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)
วันที่ 21 เดือน มกราคม พ.ศ. 2552

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี พวงเพชร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมพร พวงเพชร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชชนก สอนสีดา)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.เพ็ญจันทร์ ศิริพานิชกร)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์สมพร พวงเพ็ชร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชชนก สวนสีดา
ชื่อนักศึกษา	รังสรรค์ กมลเวคิน
สาขาวิชา	การจัดการทั่วไป
ปีการศึกษา	2521

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) และ 2) เปรียบเทียบการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ส่วนงาน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ระดับตำแหน่ง และประสบการณ์ ผู้กอบรวมเกี่ยวกับความปลอดภัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พนักงาน บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ใน ฝ่ายปฏิบัติการเขตการบิน ฝ่ายดับเพลิง และกู้ภัย ฝ่ายรักษาความปลอดภัย ฝ่ายสนามบินและอาคาร และฝ่ายไฟฟ้าเครื่องกล จำนวน 321 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย โดยผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เมื่อนำไปทดลองใช้ได้ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.950 ใช้ระยะในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 15 - 19 ธันวาคม 2551 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบค่าที (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี ฟิชเชอร์ (Fisher's Least - Significant Difference : LSD)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การป้องกันอุบัติเหตุอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละรายการของระดับการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงาน มีระดับค่าเฉลี่ย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยด้านอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล รองลงมาคือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และปัจจัยด้านการบริหาร ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เมื่อจำแนกตามส่วนงาน และประสบการณ์ผู้กอบรวมเกี่ยวกับความปลอดภัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และ 0.05 เมื่อ

จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ส่วนงาน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ระดับตำแหน่ง และ
ประสบการณ์ประกอบเกี่ยวกับความปลอดภัย ไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Thesis Title The Accident Protection of Employees Performance of Airports of Thailand Public Company Limited

Thesis Advisors Assoc. Prof. Somporn Puangpejara
Asst. Prof. Ratchanok Suanseda

Name Rangsan Kamolwekin

Concentration General Management

Academic Year 2008

ABSTRACT

The research aims to 1) study the Accident Protection of Employees Performance of Airports of Thailand Public Company Limited (AOT) and 2) compare their accident prevention as classified by sex, age, Level of education, department experience. The samples used comprised 321 employees worked in 5 departments namely air side operations department, rescue and fire fighting department, security department, airfield building department and electrical and mechanical department. The instrument employed was a questionnaire constructed by the researcher, and approved by 5 experts with a reliability value of 0.950 The data were collected during 15 -19 december 2551 and were analyzed by a ready made program to calculate percentage, mean (\bar{x}), standard deviation (S.D.), t – test, one - way ANOVA, and Fishers Least – Significant difference for multiple comparisons. The findings indicated that:

1. the overall accident protection of employee performance was rated moderately in one aspect with two aspects rated a high level. These aspects ranging in descending order are as follows: personal protective devices, working environment and management factor.

2. regarding the comparison of their protection accident as classified by department and safety training experience there were found to be statistically difference at 0.001 And 0.05 respectively. When classified by sex, age, Level of education, working period and position there were found to be on statistically significant difference.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ สมพร พวงเพชร ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัชชนก สวนสีดา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ถูกต้องตามระเบียบ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาสินี ศิริโกคาภิรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิตสุภา ธรรมประมวล ดร.จิรวรรณ สมหวัง คุณอิทธิพล บุญอารีย์ ผู้อำนวยการฝ่ายดับเพลิงและกู้ภัย ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และ คุณสุโข เพ็ชรพิรุณ ผู้อำนวยการ 8 ฝ่ายป้องกันอุบัติเหตุ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี พวงเพชร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.เพ็ญจันทร์ ศิริพานิชกร และขอขอบคุณเพื่อนๆ นักศึกษาร่วมรุ่นและร่วมศูนย์การเรียนรู้ทุกท่านที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

คุณค่า และประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ทุกท่านที่ได้เมตตา อนุเคราะห์ และชี้แนะดังกล่าวข้างต้น และมีพระคุณคือ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และครอบครัว ที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

รังสรรค์ กมลเวคิน

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน).....	12
ประวัติ และความเป็นมาของ บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน).....	12
วิสัยทัศน์ ภารกิจของ บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน).....	14
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุ.....	15
ความหมายของอุบัติเหตุ.....	15
สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน.....	17
ประเภทของอุบัติเหตุ.....	21
ความสูญเสียเนื่องจากอุบัติเหตุ.....	22
ทฤษฎีพื้นฐานของการเกิดอุบัติเหตุ.....	24
การป้องกันอุบัติเหตุ.....	27
กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน.....	33
ความเป็นมาของกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานของประเทศไทย.....	35
หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน.....	36
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการทำงาน.....	37
ความหมายของความปลอดภัยในการทำงาน.....	37
ความสำคัญของความปลอดภัยในการทำงาน.....	38
การเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงาน.....	39

บทที่ 2 (ต่อ)	หน้า
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานด้านความปลอดภัย.....	42
กฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน.....	45
การป้องกันอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงาน.....	52
ปัจจัยด้านการบริหาร.....	52
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน.....	68
ปัจจัยอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล.....	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	80
งานวิจัยในประเทศ.....	80
งานวิจัยต่างประเทศ.....	83
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	85
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	85
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	86
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	87
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	87
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	88
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	112
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	112
สมมติฐานการวิจัย.....	112
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	112
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	113
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	113
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
สรุปผลการวิจัย.....	114

	หน้า
บทที่ 5 (ต่อ)	
อภิปรายผล.....	116
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	119
บรรณานุกรม.....	120
ภาคผนวก.....	126
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ของพนักงานบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน).....	127
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย.....	132
หนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือการวิจัย.....	133
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	138

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	จำนวนรัฐวิสาหกิจที่แจ้งการประสบอันตราย และจำนวนผู้ประสบอันตราย (พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2548).....	3
ตาราง 2	สถิติการประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานของพนักงานรัฐวิสาหกิจ (พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2548).....	4
ตาราง 3	รายงานการเกิดอุบัติเหตุของ บริษัท ทำอากาศสยามไทย จำกัด (มหาชน) ในระหว่าง ปี พ.ศ. 2547 – พ.ศ.2549.....	5
ตาราง 4	สัดส่วนของคณะกรรมการความปลอดภัยจำแนกตามจำนวนลูกจ้าง.....	62
ตาราง 5	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	86
ตาราง 6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ.....	94
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการป้องกันอุบัติเหตุ ด้านการบริหาร.....	96
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการป้องกันอุบัติเหตุ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน.....	97
ตาราง 9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการป้องกันอุบัติเหตุ ด้านอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล.....	99
ตาราง 10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการป้องกันอุบัติเหตุ ภาพรวม..	100
ตาราง 11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ทำอากาศสยามไทย จำกัด จำแนกตามเพศ.	100
ตาราง 12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ทำอากาศสยามไทย จำกัด จำแนกตามอายุ.	101
ตาราง 13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ทำอากาศสยามไทย จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา.....	102
ตาราง 14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ทำอากาศสยามไทย จำกัด จำแนกตามส่วนงาน.....	102
ตาราง 15	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงานเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหาร จำแนกตามส่วนงานเป็นรายคู่.....	104

ตาราง 16	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงานเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน จำแนกตามส่วนงานเป็นรายคู่.....	105
ตาราง 17	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงานเกี่ยวกับปัจจัยด้านอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล จำแนกตามส่วนงานเป็นรายคู่.....	106
ตาราง 18	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงานภาพรวมเมื่อจำแนกตามส่วนงานเป็นรายคู่.....	107
ตาราง 19	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน.....	108
ตาราง 20	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของ พนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด จำแนกตามระดับตำแหน่ง.....	108
ตาราง 21	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัดจำแนกตามประสบการณ์ฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัย.....	109
ตาราง 22	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงานเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน จำแนกตามประสบการณ์ฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยเป็นรายคู่.....	110
ตาราง 23	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของพนักงานภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์ฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยเป็นรายคู่.....	111

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพ 1	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
ภาพ 2	สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ.....	17
ภาพ 3	การเกิดอุบัติเหตุ.....	18